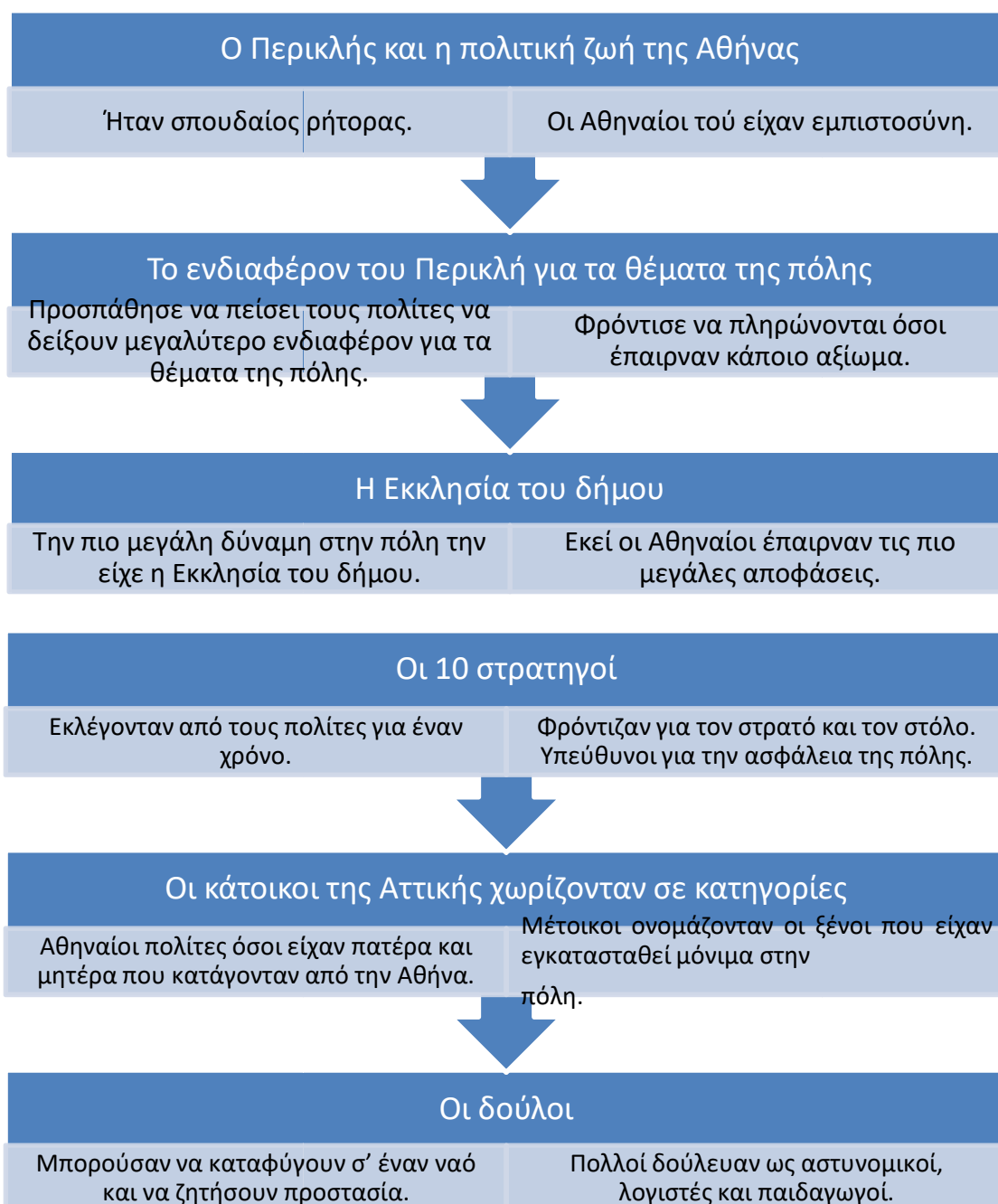

Βοηθητικό σχεδιάγραμμα Κεφάλαιο 21:

Το πολίτευμα και η κοινωνία της Αθήνας στα χρόνια του Περικλή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

Το πολίτευμα και η κοινωνία της Αθήνας στα χρόνια του Περικλή

Ο Περικλής προσπαθεί να αυξήσει τη δύναμη της Αθήνας. Στην Εκκλησία του δήμου οι Αθηναίοι αποφασίζουν για τα προβλήματά τους. Οι κάτοικοι χωρίζονται σε Αθηναίους πολίτες, μέτοικους και δούλους.

Ο Περικλής και η πολιτική ζωή της Αθήνας

Την εποχή αυτή ξεχωρίζει ο Περικλής, ο οποίος με τη δράση του επηρέασε την πολιτική ζωή της Αθήνας. Ήταν σπουδαίος ρήτορας και οι Αθηναίοι τού είχαν εμπιστοσύνη.

ο ρήτορας:

αυτός που
βγάζει λόγο,
συνήθως για
πολιτικά
θέματα.

Το ενδιαφέρον του Περικλή για τα θέματα της πόλης

Άνθρωπος με πολλά **χαρίσματα**, θέλησε να κάνει την **Αθήνα** πνευματικό κέντρο των Ελλήνων. Προσπάθησε ακόμα να πείσει τους **πολίτες** να δείξουν **μεγαλύτερο ενδιαφέρον** για **τα θέματα της πόλης**. Φρόντισε λοιπόν να **πληρώνονται όσοι έπαιρναν κάποιο αξίωμα**.

Η Εκκλησία του δήμου

Την πιο **μεγάλη δύναμη** στην **πόλη** την είχε **η Εκκλησία του**

δήμου, στην οποία λάβαιναν μέρος όλοι οι **ελεύθεροι πολίτες.** Εκεί οι Αθηναίοι **έπαιρναν τις πιο μεγάλες αποφάσεις.**

η Εκκλησία του δήμου: η συγκέντρωση, η συνέλευση του λαού.

ο πολίτης: ο υπήκοος κάποιου κράτους που έχει όλα τα πολιτικά δικαιώματα.

1. Ο λόφος της Πνύκας ήταν ο χώρος όπου συνεδρίαζε η Εκκλησία του δήμου. Στην εικόνα φαίνεται το σημείο όπου στέκονταν όσοι μιλούσαν.

Οι 10 στρατηγοί

Μεγάλη εξουσία είχαν και **οι 10 στρατηγοί** που **εκλέγονταν από τους πολίτες για έναν χρόνο.** Αυτοί

φρόντιζαν για τον στρατό και τον στόλο και ήταν υπεύθυνοι για την ασφάλεια της πόλης.

Οι Αθηναίοι πολίτες

Οι κάτοικοι της Αττικής χωρίζονταν σε κατηγορίες. Αθηναίοι πολίτες θεωρούνταν στα χρόνια του Περικλή όσοι είχαν πατέρα και μητέρα που κατάγονταν από την Αθήνα. Αυτοί είχαν και τα περισσότερα δικαιώματα.

Οι μέτοικοι

Μέτοικοι ονομάζονταν οι ξένοι που είχαν εγκατασταθεί μόνιμα στην πόλη. Αυτοί συνήθως ασχολούνταν με το εμπόριο και πλήρωναν έναν

φόρο (μετοίκιο) για την προστασία που τους πρόσφερε η πόλη.

ο μέτοικος:
ο μετανάστης.

Οι δούλοι

Στην Αθήνα ζούσαν και αρκετοί δούλοι, που έκαναν όλες τις βαριές δουλειές. Πολλοί απ' αυτούς ήταν αιχμάλωτοι. Η ζωή τους ήταν δύσκολη και κοπιαστική. Αν ένας δούλος είχε παράπονα από τον αφέντη του, μπορούσε να καταφύγει σ' έναν ναό και να ζητήσει προστασία. Μετά ήταν δυνατό να πουληθεί σε άλλον αφέντη, χωρίς όμως να είναι βέβαιο ότι θα καλυτερέψει η ζωή του. Γενικά η ζωή των δούλων στην Αθήνα, σε

σύγκριση με τη ζωή άλλων σε διάφορες πόλεις, ήταν πιο καλή. Πολλοί δούλευαν ως αστυνομικοί, λογιστές και παιδαγωγοί.

ο δούλος: ο σκλάβος, ο υπηρέτης.

2. Ο ναός του Ηφαίστου, το γνωστό Θησείο. Εδώ κατέφευγαν πολλές φορές οι δούλοι ζητώντας τον θεό.

παράθεμα 1 Η έντονη προσωπικότητα του Περικλή

Ο Περικλής είχε αποκτήσει μεγάλη δύναμη χάρη στην προσωπικότητά του και την εξυπνάδα του, χωρίς να ενδιαφέρεται για τα χρήματα. Κατάφερε να συγκρατεί τους πολίτες, χωρίς να περιορίζει* τις ελευθερίες τους. Δεν παρασυρόταν από τον λαό, αντίθετα τον καθοδηγούσε. Δεν ήθελε να κερδίσει δύναμη με άδικο μέσα, γι' αυτό δεν κολάκευε τους Αθηναίους. Έχοντας λοιπόν κερδίσει την εκτίμηση όλων, έλεγε με θάρρος τη γνώμη του, ακόμη και αν έκανε κάποιους να θυμώσουν. Άμα καμιά φορά οι Αθηναίοι έδειχναν μεγάλο θάρρος, τους φόβιζε για να μην παρασυρθούν σε λάθη και άλλοτε έκανε το αντίθετο. Παρόλο που το πολίτευμα ήταν δημοκρατία, αυτός ήταν ο πρώτος πολίτης της Αθήνας.

*περιορίζω: συγκρατώ, εμποδίζω

Θουκυδίδης, Ιστορία, Β', 65, 8-10 (διασκευή)

3. Ο Περικλής (Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο)

παράθεμα 2 Οι μέτοικοι

Στην αρχαία Αθήνα ζούσαν πολλοί μέτοικοι. Αυτοί ήταν συνήθως Έλληνες από άλλες πόλεις, αλλά και ξένοι όπως Φοίνικες, Φρύγες, Αιγύπτιοι και Άραβες. Τον 5ο αιώνα π.Χ. ήταν γύρω στις 20.000, δηλαδή περίπου οι μισοί από τους Αθηναίους πολίτες. Είχαν όλες σχεδόν τις οικονομικές υποχρεώσεις των πολιτών. Πλήρωναν έναν ειδικό φόρο, το μετοίκιο: 12 δραχμές τον χρόνο οι άντρες και 6 δραχμές οι γυναίκες. Υπηρετούσαν στον αθηναϊκό στρατό ως ελαφρά οπλισμένοι (ψιλοί) στρατιώτες. Ήταν απόλυτα ελεύθεροι να λατρεύουν τους θεούς τους. Πολλοί απ' αυτούς ασχολήθηκαν με τη βιοτεχνία, την υφαντική, την κεραμική, τη μεταλλουργία, την κατεργασία* δερμάτων. Κρατούσαν επίσης την πρώτη θέση στο εμπόριο, εισαγωγικό και εξαγωγικό. Έτσι, κάποιοι απ' αυτούς έγιναν πολύ πλούσιοι και έδωσαν στα παιδιά τους σπουδαία μόρφωση. Δεν υπάρχει αμφιβολία πως οι μέτοικοι έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην οικονομική, πνευματική και καλλιτεχνική ακμή της Αθήνας. Ο ίδιος ο Περικλής έλεγε: «Έχουμε τις πύλες της πόλης μας ανοικτές σε όλους».

*η κατεργασία: η επεξεργασία ενός υλικού (ξύλου, μετάλλων, δέρματος) ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

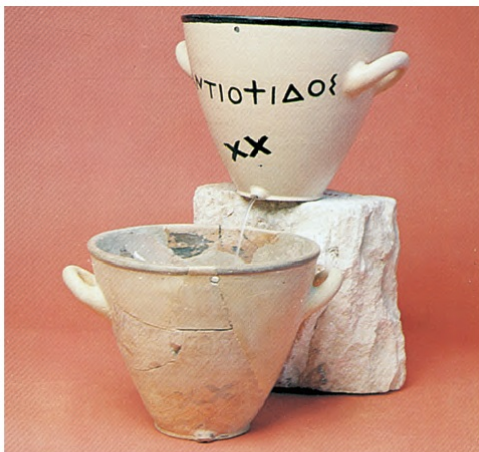
Ρομπέρ Φλασελιέρ, Ο δημόσιος και ιδιωτικός βίος των αρχαίων Ελλήνων, κεφ. 2 (διασκευή)

1. Τι πολίτευμα είχε η Αθήνα στα χρόνια του Περικλή;
2. Γιατί νομίζεις ότι η ζωή των δούλων ήταν καλύτερη στην Αθήνα από ό,τι στις άλλες πόλεις;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21: Το πολίτευμα και η κοινωνία της Αθήνας στα χρόνια του Περικλή

1. Να τοποθετήσεις τις κατηγορίες των κατοίκων της Αττικής στην πυραμίδα, βάζοντας στην κορυφή αυτούς που είχαν τα περισσότερα δικαιώματα.

2. Η εικόνα δείχνει μια κλειψύδρα που λειτουργεί με νερό. Τη χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Αθηναίοι για να μετράνε τον χρόνο αυτών που μιλούσαν. Έχεις δει κλειψύδρα; Με ποια άλλα υλικά μπορεί να λειτουργεί; **νερό, άμμο**
Σήμερα πώς μετρούν τον χρόνο αυτών που μιλούν (π.χ. στη Βουλή);

3. Οι ξένοι στην αρχαία Αθήνα ονομάζονταν μέτοικοι. Σήμερα στην Ελλάδα ζουν πολλοί ξένοι (μετανάστες). Να διαβάσεις το παράθεμα 2 από το βιβλίο σου. Σε τι νομίζεις ότι διαφέρουν οι σημερινοί μετανάστες από τους μέτοικους;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....